

FORTÆLLINGER OM PULLMANSTREJKEN, 1894

Af Jan Friis

Artiklen præsenterer tre mulige fortællinger om Pullmanstrejken: en traditionel personcentreret fortælling, akkompagneret af en række illustrationer, og med et fokus på harmoni; en fortælling, der tager sit afsæt i fransk marxistisk strukturalisme, og som lægger vægt på udbygningen af underklassen; samt en mere tværvindskabelig fortælling, som fokuserer på diskurs og overvågning af arbejdere.

“NOT A WHEEL TURNS IN THE WEST” kan man med store typer læse på forsiden af *Chicago Times* den 28. juni 1894. Blot få dage før var Pullmanstrejken trådt i kraft, og samme avis spåede “the biggest tie-up in all history”.

Denne artikel vil metodisk tage udgangspunkt i det, jeg har valgt at kalde perspektivhistorie. I perspektivhistorie gives flere lige gyldige fortællinger, uden at den ene foretrækkes frem for den anden. Der arbejdes med forskellige analytiske niveauer, som, med afsæt i hver sin specifikke teori, giver en særlig forståelse af fortiden. Ultimativt munder den perspektivhistoriske metode ud i et argument for tolerance over for forskellige tilgangsvinkler til historien.

Lige fra strejkens start var Pullmanstrejken en “bestseller”, og følgelig er kildegrundlaget omfattende og forskelligartet. Den nyere litteratur¹ er præget af politisk tilhørsforhold, herunder at strejken bærer en symbolsk betydning for fagbevægelsen.

Artikler i datidens aviser hører til blandt det vigtigste kildemateriale til at konstruere fortællinger om konflikten. En fuldstændig samling af artikler er at finde på Chicago Public Library. Her ud over er det også værd ved selvsyn at besøge det lille lokalhistoriske museum Pullman Visitor Center, og herfra spadsere rundt i det gamle – og i dag nydelige – boligkvarter, samt se på ruinerne af den fabrik, som byens beboere engang var afhængige af. Vigtigst er dog materialet i the Pullman Archives, på Newberry Library, som blandt andet indeholder Pullman Palace Car Companys (PPCCs) arkiv.

Af centrale enkeltstående udgivelser hører *United States Strike Commission Report*, udgivet året efter strejken, der med sine over 100 vidneafhøringer giver et afgørende indblik i konflikten. Hertil kommer den myriade af udgivelser, som konflikten har afstedkommet; fra seriøse afhandlinger og artikler til politisk propaganda og talentløse kamp-sange.

Pullmanstrejken er generelt blevet opfattet – med undtagelse af konsensushistorikerne – som en væsentlig konflikt i amerikansk historie. Der kan identificeres fire overordnede historiografiske traditioner i USA: de progressive historikere fra 1920'erne, konsensushistorikerne fra 1950'erne og 60'erne, New Left-historikerne fra 1960'erne og 70'erne og sidst den mere komplekse moderne tradition siden 1980'erne til i dag.²

Den progressive historiske tradition fandt opbakning helt op til 1950'erne. Traditionen tolkede Pullmanstrejken som et grundlæggende oprør blandt frihedelskende amerikanske arbejdere imod storkapitalens kvælende monopolistiske orden. De progressive historikere havde en urokkelig fremskridts-tro, og var af den overbevisning, at det var muligt for staten at tøjle aktieselskaberne, med det formål at beskytte de fornuftige og frie arbejdere.

I 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne udviklede en ny generation af historikere sig. De kan kaldes konsensushistorikerne,³ og tillagde ikke Pullmanstrejken nogen større betydning. I lyset af erfaringerne med nazismen og stalinismen frygtede konsensus-

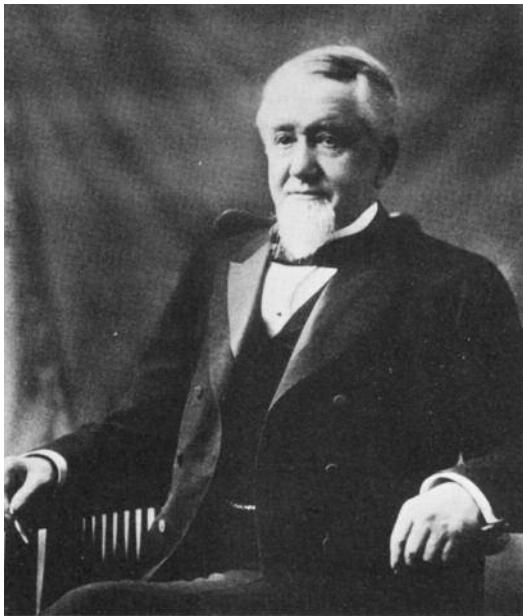

Foto af George Pullman som 60årig i 1891. (Stanley Buder, Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930, plate I)

Foto af fabrikkens front omkring 1890. (Historic Pullman Foundation, Chicago)

Foto af parken med Hotel Florence og fabrikskompleks i baggrunden, 1883. (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 82)

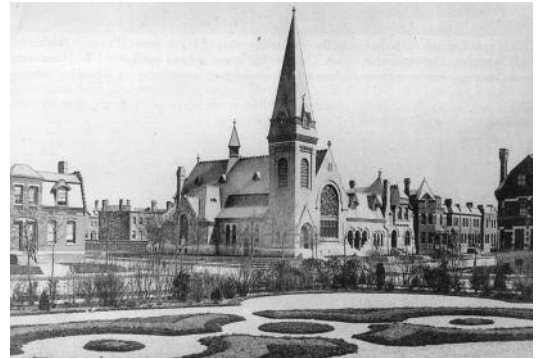

Foto af Greenstone Church med parken i forgrunden omkring 1890. (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 111)

Arkadebygning udgjorde et naturligt udgangspunkt for aktiviteter i byen. Fotografi fra omkring 1900. (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 111)

Det fem rum store bibliotek i Pullman City var placeret på 2. etage i Markedshallen. Foto fra 1880'erne. (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 111)

Foto af arbejderboliger, 1896. (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 111)

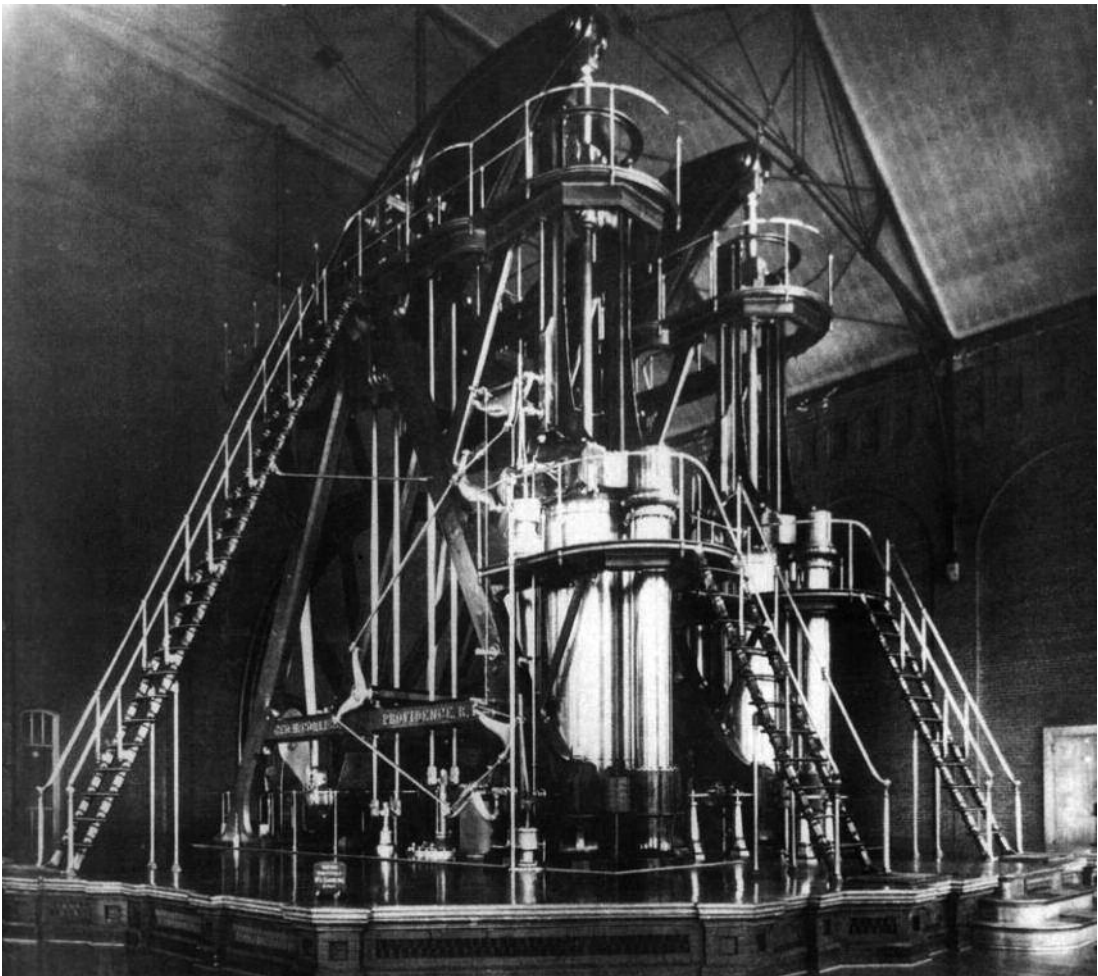
Foto af arbejdernes boligforhold mv. i Pullman City omkring 1890. (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 111)

*Foto af en gruppe arbejders boligforhold mv. i Chicago under depressionen i 1893. (Richard Schneirov, Shelton Stromquist, Nick Salvatore (ed.s), *The Pullman Strike and the Crisis of the 1890s. Essays on Labour and Politics*, s. 116)*

historikerne ekstreme ideologier.⁴ Ydermere var de af den overbevisning, at det amerikanske samfund generelt udvikler sig roligt og kontinuerligt uden klassekamp.

Til forskel fra konsensushistorikerne blev konflikt et centralt tema for New Left-historikerne, som indtog forskningsfronten i 1960'erne og 70'erne. New Left-historikerne var præget af demonstrationer mod USAs tilstedeværelse i Vietnam, Watergate-skandalen og en aktiv borgerrettighedsbevægelse. I lyset heraf forholdt den udpræget venstreorienterede tradition sig kritisk til den eksisterende samfundsorden og politik. Arbej-

*Corliss-dampmotoren vejede 350 ton og havde 2.500 hestekræfter, og var hermed datidens største og mest moderne. Fotograferet i 1893 (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 17)*

derhistorie var et oplagt emne for en tradition, der skrev historie fra “the bottom up”, og søgte at bruge historien i samtidens politiske kamp.⁵ New Left-traditionen var påvirket af den progressive tradition, men delte ikke fremskridtstroen, og tillagde klassekampen en større betydning.

Fra 1980'erne og til i dag anlagde (og anlægger) historievitenskaben en mere selvreflekterende, interdisciplinær og pluralistisk tilgang til fortiden. Hertil kommer en interesse for for etnicitet, køn og senest biografien. Fra midten af 90'erne til starten af årtusindet ser man en øget interesse for Pullmanstrejken, hvilket blandt andet skyldes, at der i 1995 blev udgivet en komplet registratur over PPCCs arkiv.⁶

Første fortælling

Den 30. juni 1894, da strejken og urolighederne var på sit højeste, bærer forsiden af *Chicago Tribune* overskriften “MOBS IN CONTROL”, og den 5. juli bærer samme avis overskriften “GUNS AWE THEM NOT – DRUNKEN STOCKYARD RIOTERS DEFY UNCLE SAM’S TROOPS – MOBS INVITE DEATH”.

Begyndelsen på fortællingen om Pullman City kan ellers opfattes som lovende. Den innovative og socialt bevidste forretningsmand George Pullman havde, på baggrund af et ønske om at “do something for humanity”,⁷ skabt en moderne togvognsfabrik og industriby, 16 km syd for Chicago.

By og fabrik var et ambitiøst forsøg på at skabe et harmonisk samfund med gode, pålidelige og tilfredse arbejdere. Så tidligt som den 6. juli 1882 kunne man i *Railroad Gazette* læse, at “the relation of capital and labor” var et “problem to be solved by this grand Pullman enterprise”. George Pullman troede fast på “the commercial values of beauty”⁸, og beskrev byen som et fuldendt fællesskab med en perfekt hierarkisk struktur, der ville sætte en stopper for konflikter mellem arbejdsgiver og arbejdstager.

Pullman City var velordnet og ren med

park, markedshal, posthus, hotel, skole, bibliotek, teater og kirke – men ingen værtshuse og bordeller. Pullman Palace Car Company (PPCC) ejede og vedligeholdte alle disse offentlige bygninger.

De fleste amerikanere opfattede da også byen som en sejr for civilisationen, moderniseringen og industrialisering. Byen kom til at fungere som ideal for andre industribyer, og blev i 1896 udnævnt til “World’s Most Perfect Town”. I en bog om byen fra 1893 kan man læse, at “There is no entire community of working people so well housed as the residents of Pullman”⁹ og “George Pullman has put the working man upon a higher plane”.¹⁰

Her oven i prioriterede George Pullman at ansætte immigranter,¹¹ og var således med til at integrere en lang række nationaliteter i det amerikanske samfund.

Byens flotte klokketårn, der dannede centrum for fabrikkens og byens administrationsbygning, fyldte meget i det arkitektoniske landskab.

Som kontrast til det kaotiske bybillede i Chicago var Pullman City nøje tilrettelagt. Herunder var fabriksområde og beboelse adskilt med parken og Hotel Florence som hegnspæle således, at byens arbejdere i deres fritid kunne ånde frit.

Ovenstående fotografier viser med al tydelighed, at arbejdernes boligsituation i Pullman City var langt over standarden i Chicago.

Beboerne i Pullman City blev yderligere forkælet igennem et højt kulturelt aktivitetsniveau med over 40 foreninger. Nogle udførte filantropisk arbejde, andre var rene forlystelsesforeninger eller kulturelle foreninger. En højt værdsat kulturaktivitet var “Annual Employees Picnic”, der var en årlig udflugt for byens arbejdere og familier, som blev arrangeret og betalt af PPCC.

Arbejdsforholdene på fabrikken var også langt bedre end tidens standard. Arbejderne havde – som noget helt uhørt – adgang til gratis lægehjælp, og blev fysisk aflastet af moderne arbejdsprocedurer bakket op af

Karikaturtegning af Debs publiceret på forsiden af Harper's Weekly

Radering af Eugene Debs som 39-årig i 1894. (Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval*, s. 111)

PPCCs Corliss-motor. Motoren leverede ikke blot hestekræfter til fabrikkens maskineri, men gav også varme og rindende vand i Pullmanbeboernes hjem.

George Pullman brugte enhver lejlighed til at vise motoren frem. Den fungerede som et symbol på fabrikkens og byens modernitet, og blev pudset og plejet, som var den et palads. Via store vinduespartier fik enhver frit udsyn til vidunderet, der var placeret tæt på det forbigående jernbanespor, som førte ind til Chicago.

Strejken

Da Pullmanarbejderne forlod deres værksteder, blev de bakket op af "The American Railway Union" (ARU). Lokomotivbrandmand Eugene V. Debs (1855-1926), der som 14-årig var startet som jernbanearbejder, var stifter og leder af ARU. Senere stillede Debs

op – dog uden stor succes – som det socialistiske partis præsidentkandidat ved i alt fem valg.¹²

De strejkende jernbanearbejdere blev mødt af den samlede styrke bag "General Managers' Association" (GMA), en sammenslutning bestående af 24 jernbaneselskaber. Jernbaneselskaberne fyrede på stedet alle, der nægtede at arbejde med Pullman-vogne, og følgelig spredte strejken sig til hele USA med 250.000 strejkende og en paralyseret jernbane.

Ved strejkens begyndelse havde den brede befolkning en udbredt sympatisk indstilling over for Pullmanarbejdernes aktion, men efterhånden som strejken skred frem, faldt sympatien både i pressen og i den brede befolkning.

I *Harper's Weekly* kan man ved strejkens slutning den 14. juli 1894 læse: "There has

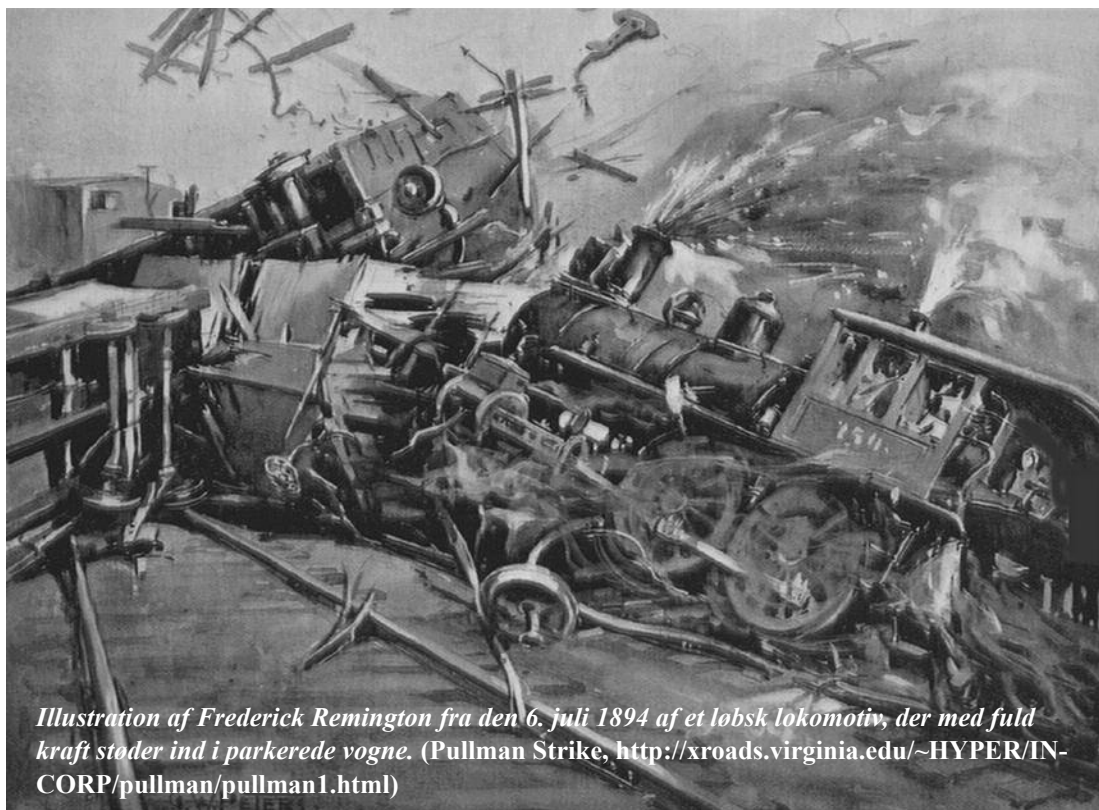

Illustration af Frederick Remington fra den 6. juli 1894 af et løbsk lokomotiv, der med fuld kraft stoder ind i parkerede vogne. (Pullman Strike, <http://xroads.virginia.edu/~HYPER/INCORP/pullman/pullman1.html>)

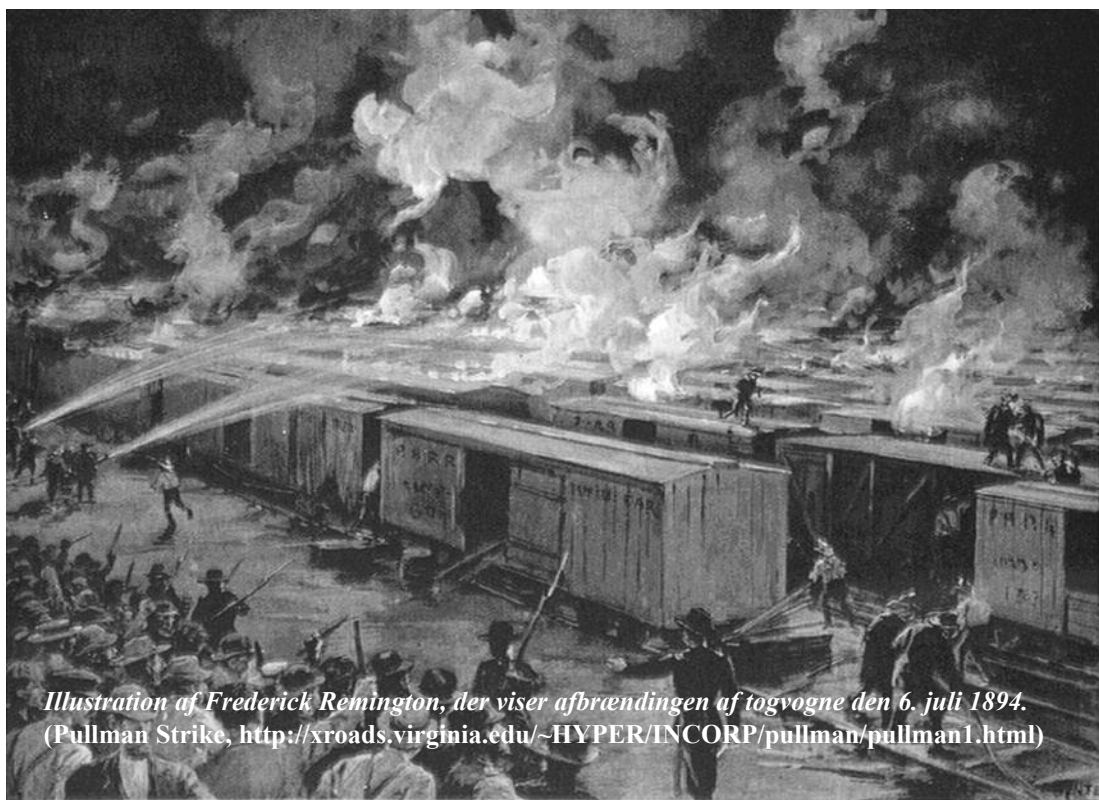

Illustration af Frederick Remington, der viser afbrændingen af togvogne den 6. juli 1894. (Pullman Strike, <http://xroads.virginia.edu/~HYPER/INCORP/pullman/pullman1.html>)

never been a strike in this country with so small a basis of justification”.

På forsiden blev Debs portrætteret som en konge, der har sat sig tungt på en omrangeringscentral. Tilmed har han sat fingrene i ørerne. Dagbladet *Inter Ocean* skriver ydermere, at Debs er “as much a criminal as are the outlaws who hold up trains in the far west”.¹³

Konflikten kulminerede i omfattende uroligheder den 6. juli 1894. På denne ene dag blev der i Chicago afbrændt over 700 togvogne samt ødelagt andet jernbanemateriel. Blandt andet blev et førerløst lokomotiv “sluppet løs” ned ad et spor, og endte med at torpedere parkerede vogne.

Strejken fik karakter af nationalstrejke. Ydermere mistede over 10 mennesker livet, 5 gange så mange blev alvorligt såret og 71 blev arresteret og dømt, eksempelvis førte Debs’ aktiviteter under strejken til 6 måneders fængsel.

Alle arbejdere, der havde været involveret i strejken, kunne se nederlaget direkte i øjnene, da fabrikken i Pullman genoptog produktionen den 2. august 1894.

En historiker har for nyligt lagt vægt på, at “PPCC accepted contracts at a loss to prevent firing workers” og “George Pullman saved his company from ruin.”¹⁴

Med udgangspunkt i ovenstående fortælling kan man konkludere, at George Pullman forbedrede levestandarden for industriarbejderen, men da han søgte at beskytte sin investering, blev han mødt af utaknemmelige og voldelige arbejdere.

Anden fortælling

Der kan dog fortælles en anden historie om George Pullman, byen og strejken.

Som kontrast til ovenstående udtalelser om strejken har en historiker nylig skrevet at “George Pullman became a reviled caricature of the hard-hearted and unjust corporate Tycoon”.¹⁵

Med et teoretisk afsæt i fransk marxistisk strukturalisme, blandt andet udfoldet af den

*Fotomontage af oprydningen efter afbrændingen af de mange togvogne (Richard Schneirov, Shelton Stromquist, Nick Salvatore (ed.s), *The Pullman Strike and the Crisis of the 1890s. Essays on Labour and Politics*, s. 111)*

franske samfundstænkere Louis Althusser,¹⁶ kan der fortælles om en konflikt imellem ideologier, og om hvordan arbejderen i Pullman City blev udbyttet og udsat for massiv ideologisk kontrol. Der kan fortælles en historie om et retfærdigt oprør blandt frihedselskende amerikanske arbejdere imod storkapitalens kvælende monopolistiske orden, som ikke anerkendte det minimum af levestandard, som arbejderne igennem klassekampen havde tilkæmpet sig.

Konflikten kan forstås som et resultat af ændret økonomisk praksis. Ændringer som havde baggrund i den industrielle ekspansion og i kølvandet heraf blomstrende aktiesel-

skaber, monopoldannelser og udbytning. Trods generel fremgang gennemgik den amerikanske økonomi i slutningen af 1800-tallet mange op- og nedture, og i 1893 så det særlig slemt ud. Samme år havde PPCC sat produktionen i vejret for at imødekomme trafikken fra de 20 millioner gæster til industriudstillingen "Chicago World's Columbian Exposition". Den dårlige planlægning og uheldige timing betød, at PPCC stod med 400 overskydende togvogne i slutningen af 1893. Problemet blev populært sagt tørret af på arbejderne, idet op mod 1/3 af arbejderne blev fyret, og de resterende arbejdere så en lønnedgang på helt op til 40%. De pæne haver, den fornemme kirke og det nyslåede græs i parken fremstod absurde, set i lyset af, at arbejderne havde svært ved at sætte brød på bordet. I januar 1894, adskillige måneder før strejken, berettede en journalist "The homeless, the hungry, cried aloud, and the peace of the city was disturbed".¹⁷

Konflikt imellem ideologier

Et skred i grundlæggende ideologiske positioner og politiske reformer fulgte hinanden hånd i hånd, men ikke uden gnidninger.

Gennem det 18. og 19. århundrede var overklassen sammen med de amerikanske politikere og deres embedsmænd bærere af det, man kan kalde den traditionelle liberale ideologi. Denne store fælles ideologiske over-

bevisning, hvis hjørnesteen var, at økonomien var selvregulerende, begyndte at smuldre i den sidste fjerdedel af det 19. århundrede. Den traditionelle ideologi blev udfordret af en ny og mere moderne ideologi. En ideologi som stillede spørgsmålstejn ved individets ukrænkelighed i et selvregulerende marked. Ikke overraskende var bærerne af den moderne ideologi den nye dramatisk voksende underklasse, som arbejdede på fabrikker i storbyerne. Hertil kom en mindre gruppe socialt bevidste politiske ledere, blandt andre Senator John Sherman, der i forbindelse med Pullmanstrejken udtalte: "I regard the Pullman Company as the most outrageous monopoly of the day. They make enormous profits and give their patrons little or nothing in return in proportion".¹⁸

Pullmanstrejken kan opfattes som en konflikt imellem den 63-årige George Pullman, GMA og andre bærere af den traditionelle ideologi, på den ene side, og den blot 39-årige Eugene Debs, ARU, og bærere af den moderne ideologi, på den anden. George Pullman fandt opbakning i den føderale administration, herunder hos præsident Stephen Grover Cleveland, der, sammen med det meste af den føderale stab, var bærer af den traditionelle ideologi. Denne gruppe af overklassen stod over for et stort antal industriarbejdere med Debs, den demokratiske guvernør i Illinois, John Peter Altgeld, og andre reformvenlige politikere, som fanebærere i den moderne ideologi.

Den traditionelle ideologis fikspunkter

Konservativ

Markedet er selvregulerende

Individet er ukrænkeligt

Landbruget er vigtig

Småbyer er idealet

Fagforeninger anses som skadelige

Den moderne ideologis fikspunkter:

Progressiv

- Markedet skal reguleres

- Individets ukrænkelighed kan tilsidesættes

- Industrien er vigtig

- Storbyer er idealet

- Fagforeninger anerkendes

Den moderne ideologi søgte en fleksibel blanding af individuelt initiativ og hensyn til fællesskabet. Denne fleksible blandings konkrete bud på nye samarbejdsformer imellem kapitalejer og arbejder var voldgift – “arbitration”. Begrebet voldgift blev et nøgleord for fagbevægelsens forsøg på at løse tidens konflikter. Kapitalejerne var dog ikke indstillet på at imødekomme arbejderne. Blandt andet fastslog PPCC under strejken: “As the men are no longer in our employ we have nothing to arbitrate”.¹⁹ Baggrunden for den manglende samarbejdsvillighed blandt jernbaneselskaberne var, at de paternalistiske kapitalejere ikke kunne acceptere, at der blev stillet spørgsmålstegn ved en hjørnestein i den traditionelle ideologi; retten til at bestemme over produktionsmidlerne i et frit marked. Den 14. juli 1894 blev George Pullman i avisen *New York World* citeret for, som svar på arbejdernes åbning til forhandling via voldgift, at fastslå, at han “will not permit outsiders to run his business”.

Solidaritet blandt arbejdere

Sideløbende med skredet inden for ideologi skete der i årene op til Pullmanstrejken et afgørende skift inden for organiseringen af arbejdere i USA. En ny type fagforeninger, som samlede alle arbejdere inden for store industrielle områder, blomstrede. Tidligere havde arbejderne været organiseret i små foreninger, der var opdelt i fag, med dertilhørende intern splid. ARU organiserede alle arbejdere, som modtog en løncheck fra et jernbaneselskab, hvilket styrkede solidariteten og strejkeeffektiviteten. Historikeren Almont Lindsey har vurderet, at “The indifference of the railroads toward the plight of labor fostered among the workers a new feeling of solidarity.”²⁰

ARU blev dog også mødt af strejkebrydere, især fra de fagforeninger, hvis medlemmer stadig var bærere af den traditionelle ideologi og ikke følte en bred solidaritet. Eksempelvis nægtede fagforeningen “The Brotherhoods” at bakke op om ARU, idet de ikke støttede

den nye mere kollektive måde at organisere arbejderne på, herunder så de ikke arbejdernes kamp som en kollektiv kamp imod kapitalejerne. Strejkebrydere er et håndgribeligt tegn på, at der også blandt underklassen var bærere af den traditionelle mere individualistiske ideologi, andre var blot så økonomisk trængte, at de ikke kunne tillade sig at sige nej til arbejde. Særlige økonomiske og ideologiske forhold betød således, at nogle dele af underklassen handlede direkte imod deres egen klasses interesser. Splittelsen blev kun større af, at amerikanske arbejdere ikke alene udførte forskellige opgaver i forskellige industrier, de havde også forskellig race, nationalitet, køn, religiøs og politisk overbevisning.²¹ Eksempelvis var nogle socialister, hvorimod socialismen var svær at sluge for de små selvejere og den lave middelklasse, og det til trods for, at de rent økonomisk stod i samme pressede situation som industriarbejderne. Ydermere var der blandt arbejderne en stor katolsk minoritet, der ikke kunne acceptere den ateistiske socialistiske idé. Splittelsen af underklassen kan have været den afgørende grund til, at socialismen er udeblevet i USA.

PPCCs praksis i Pullman City

Før strejken – på lokalt plan i Pullman City – søgte PPCC at udøve indflydelse over både den ideologiske og politiske praksis i byen.

George Pullman lagde ikke skjul på, at han søgte at kontrollere Pullmanbeboernes ideologiske overbevisning; eksempelvis har han udtalt, “that his people were being taught the value of thrift”,²² og “We will not sell an acre under any circumstances, and we will only lease to parties whom we are satisfied will conform with our ideas in developing the place”.²³ Ud over at PPCC undersøgte kommende beboeres baggrund, før de blev en del af Pullmans univers, gjorde PPCC sig også store anstrengelser for at manipulere beboernes ideologiske overbevisning. Først og fremmest søgte PPCC ideologisk åbne arbejdere, hvilket gav sig udslag i,

at PPCC, som nævnt, prioriterede at ansætte immigranter. Arbejdere, der ikke var født i USA, var mere ideologisk påvirkelige, idet de i forvejen var nødt til at tilpasse deres ideologiske billed til den nye virkelighed, de befandt sig i. En mellemlider i PPCC blev ofte citeret for at sige: "I have no use for American workmen; they are too independent."²⁴

Helt centralt for livet i Pullman City står, som tidligere nævnt, at beboerne havde adgang til en lang række uddannelses- og kulturtilbud. Vigtigt er det dog at bemærke, at der intet armslængdeprincip var at finde imellem tilbudene og PPCC. PPCC kontrollerede alle tilbud i byens kirke, skole, bibliotek, teater og det lokale marked. Ydermere producerede PPCC propaganda af forskellig form om og til byen.

Langt hen ad vejen lykkedes det PPCC at manipulere og monopolisere den religiøse praksis, også igennem lyssky metoder. Metoder, der fik den katolske præst John Waldron til, i sin afskedsprædiken, at kalde George Pullman for en "capitalistic czar" og "a man who ruled, crushed and oppressed by the force of money".²⁵ Baggrunden var, at John Waldron, der prædikede i den nærliggende by Roseland, havde ønsket at bygge en kirke, der i størrelse kunne måle sig med Greenstone Church i Pullman City. Først oplevede han problemer med at købe land, og senere blev han udsat for en bagvaskelseskampagne, der endte med at koste ham hans menighed. PPCC gravede frem og videregav oplysninger om præstens hemmelige liv, og i *The Chicago Daily News* kan man læse detaljerede beskrivelser af præstens eskapader. Blandt andet kan man læse: "not over a stone's throw from his church, the Rev. Father John watched drunken woman dancing with a fragrant disregard for decency". Og et vidne beretter at "the priest encouraged the drunken women to dance more wildly".²⁶ Efter bagvaskelseskampagnen, der formodentlig ikke var helt ubegrundet, flyttede den katolske kirke ham til et andet stift.

PPCC var også opmærksom på, at det var

i skolen, at fremtidens arbejdere blev produceret. Ud over den traditionelle undervisning i læsning, regning, geografi og historie blev der på skolen også undervist i mere erhvervsorienterede fag som teknisk tegning, regnskabsførelse og stenografi. PPCC søgte også at uddanne voksne via foredrag og ikke mindst ved at give dem adgang til et stort bibliotek; bogsamlingen var dog censureret, og der var selvsagt ingen bøger med noget, der blot lignede et socialistisk udgangspunkt.

Pullman Citys foreningsliv var også kontrolleret af PPCC. Tre af byens kulturelle foreninger tiltrækker sig særlig opmærksomhed: sportsforeningen, marchorkesteret og teateret. Byens sportsforening var en af landets bedste i flere discipliner, hvilket ikke blot bidrog til markedsføringen af byen og PPCC, men også skabte en selvforståelse hos arbejderne som særlig ihærdige. Det var velkendt blandt arbejderne, at hvis man var virkelig god til sport, var det let at få arbejde i PPCC.²⁷ Det store marchorkester, der altid bar militæruniformer, afholdt ugentlige parader og koncerter, og spillede, rent bogstaveligt, en stor rolle i Pullman Citys gader. Byens teater var mondænt, og adgangsbilletterne var billige, men George Pullman tillod ikke, at selvstændige teatergrupper lejede sig ind i teateret, og han forbeholdt sig retten til at vælge "only such [plays] as he could invite his family to enjoy with the utmost propriety".²⁸ Eksempelvis opsatte Pullman Citys amatørteatergruppe i 1890'erne blandt andet Du Mauriers *Trilby* og T. S. Arthurs *Ten Nights in a Bar Room*. *Trilby* er en opbyggelig fortælling om en kunstner, der rejser ud og ved hårdt arbejde, magi og held bliver rig og anerkendt. *Ten Nights in a Bar Room* er også en opbyggelig fortælling, hvor skytset er rettet imod alkohol. Fortællingen beskriver, hvordan et værtshus i en lille by kaster indbyggerne ud i kriminalitet, spillelidenskab og alkoholisme. Dagen efter kunne Pullmanbeboerne tilmed læse rosende anmeldelser af teaterstykkerne i den PPCC-ejede lokalavis *Pullman Journal*. Andre

eksempler på propaganda er, at PPCC i 1893 udgav en omfangsrig bog på 270 sider om byen,²⁹ samt havde ansat en firmafotograf. Begge skildrede byen fra sin bedst mulige vinkel.

Umiddelbart kan det virke, som om arbejderne i PPCC blev præsenteret for en stor variation af muligheder i deres fritid. Det er dog vigtigt at bemærke, at mangfoldigheden i tilbuddene var lille, og at arbejderne ingen indflydelse havde på, hvad disse muligheder bestod af, da det var overklassen, der sponsorerede og sad på alle styrende organer.³⁰

Vigtigt er det også at bemærke, at PPCC søgte at dominere den politiske praksis i byen. PPCCs tidskontrollanter og bogholdere blev ved et lokalvalg beskyldt for at stille sig op ved valgurnerne, således at de kunne kontrollere, hvad folk stemte.³¹ Den tidligere PPCC-ansatte og kommende Chicagoborgmester, John Patrick Hopkins, karakteriserede PPCCs handlinger op til et andet lokalvalg som “the biggest outrage on American freedom ever perpetrated”.³²

Nok lykkedes det i et vist omfang at dominere den politiske praksis i byen, men en fuld kontrol af Pullmanbeboerens ideologi var dømt til at mislykkes, idet alle – inklusive George Pullman – er et produkt af samfundsordenen. Enkeltstående subjekter kunne ikke modvirke, at den ideologiske praksis i hele USA ændrede sig. Ændringer, der i sidste instans var en konsekvens af ændringerne i den økonomiske praksis.

Strejken bekæmpes af en korrupt overklasse

Flertallet af aviserne udtrykte forbavselse over, at Pullmanarbejderne gik i strejke. Både i pressen og i den brede befolkning, blev der udtrykt bekymring over strejkens økonomiske omkostninger. En vigtig faktor var her prisstigninger på fødevarer i byerne, og frygten i landdistrikterne for ikke at kunne komme af med afgrøderne. Den 13. maj 1894 kan man i *Chicago Tribune* læse denne karikatur af de strejkende: “If we can’t have pie

we wont have bread”. Når man overvejer det store antal fyringer og den voldsomme løn-nedgang, som Pullmanarbejderne oplevede, var dette dog langt fra et rimeligt billede.

Under Pullmanstrejken blev det tydeligt, at den traditionelle ideologis indflydelse rakte langt ind i både den politiske og juridiske praksis.

Et suspekt eksempel på samarbejde mellem den føderale regering og GMA er udnævnelsen af den tidligere jernbaneadvokat, Richard Olney, som justitsminister i 1893. Olney havde ved to lejligheder afslået tilbuddet om at blive højesteretsdommer, idet han foretrak livet som jernbaneadvokat.³³ Han kunne dog ikke lade justitsministerposten gå fra sig, og fortsatte også sin private praksis som jernbaneadvokat. Til nogen forundring modtog Olney igennem hele sin embedsperiode honorar fra adskillige jernbaneselskaber, ligesom han beholdt sine aktier i disse selskaber.

Det tætte samarbejde mellem jernbaneselskaberne og den føderale regering fik gevaldige konsekvenser for Pullmanstrejkens forløb. Vigtigst er her, at der den 2. juli 1894, på Olneys foranledning, blev udstedt en “injunction” imod Pullmanstrejken, det vil sige en særlig retskendelse, der kort sagt erklærede strejken ulovlig. Den udstedte “injunction” fik helt afgørende betydning for strejkens udvikling, idet det blandt andet var på denne baggrund, at præsident Cleveland den 3. juli, trods gentagne protester fra guvernør Altgeld, beordrede føderale tropper til Chicago.

Den moderne og fremsynede guvernør Altgeld havde gennemskuet sin samtids ideologiske struktur. En struktur, hvor bærerne af den traditionelle ideologi bestod af præsidenten, hans føderale rådgivere og hovedparten af overklassen. Altgeld anerkendte fagforeninger og var af den overbevisning, at:

“The corrupt money power has its withering finger on every pulse in the land [...]It sits in the White House and legislates in the Capitol. Courts of justice are its ministers and legis-

latures are its lackeys. And the whole machinery of fashionable society is its handmaid".³⁴

Ud over at være baggrund for at involvere det føderale militær i konflikten var det også den udstedte "injunction", der fik en dommer i Chicago til at beordre Debs og hans tre nærmeste hjælpere arresteret. Ligeledes blev hundredvis af arbejdere arresteret, hvis eneste "forbrydelse" bestod i at spørge andre arbejdere, om de ikke så fornuften i at strejke. Nøglefiguren Debs var personligt af den overbevisning, at den juridiske praksis havde en større rolle at spille i sejren over arbejderne end jernbaneselskaberne. Debs forklarer:

"we were all under arrest. The headquarters were demoralized and abandoned, and we could not answer any messages. The men went back to work, and the ranks were broken up by the federal courts of the United States".³⁵

Olneys "injunction" mødte fra starten af modstand i aviserne. I *New York Times* henvises der til domsafsigelsen som en "Gatling gun on paper".³⁶

Jernbaneselskaberne manipulerede også den juridiske praksis på andre måder.

Politirapporter fra perioden bekræfter, at flere jernbaneselskaber anmeldte alvorlige uroligheder til politiet, men når politiet rykkede ud, fandt de anmeldelserne fuldstændig grundløse: Den manglende togdrift skyldtes ikke uroligheder, men manglende arbejdskraft.³⁷ Der er adskillige andre eksempler på, at GMA bevidst forsøgte at optrappe konflikten; mest bemærkelsesværdigt er det, at GMA ansatte provokatører til at foranledige ARUs medlemmer til at udøve hærværk.

ARU var indstillet på, at strejken skulle forløbe fredeligt. Debs vidste, at strejken ville miste opbakning, såfremt den udviklede sig voldeligt, og opildnede derfor ARUs medlemmer til at holde sig hjemme og ikke nyde alkohol.

Den offentlige anklager måtte også over for justitsminister Olney indrømme, at Debs

"did not personally or physically interfere with the movement of trains" og "[Debs] expressly warn all persons against violence".³⁸ Til trods for at Debs således ikke direkte var i konflikt med Olneys "injunction", var de dog enige om, at han skulle fængsles.

Flere ledende politifolk vidnede efter strejken, at kun få af de arresterede uromagere var jernbanearbejdere, heriblandt var politinspektør Nicholas Hunt, der med ansvaret for omkring 1.000 politifolk, kunne meddele, at der blandt dem, der blev "caught in the act of doing some depredations were no railroad men".³⁹

Det mest kontroversielle eksempel på samarbejde under strejken imellem den føderale regering og GMA er at finde i udnævnelsen af hjælpesheriffer. Samarbejdet er endnu et tydeligt eksempel på, at den føderale regering og jernbaneselskaberne dannede fælles front. GMA og en række andre jernbaneselskaber oprettede under strejken deres egne vagtværn, hvoraf en del blev udnævnt til hjælpesheriffer. Over 3.000 af de i alt 4.000 hjælpesheriffer havde kort forinden været jernbanearbejdere,⁴⁰ men blev efter en kort ceremoni nu betalt af den føderale regering, og fik et politiskilt i den venstre hånd og en kølle i den højre. Disse strejkebrydende sheriffer blev anset som særdeles velegnede, idet de ikke blot kunne beskytte jernbaneselskabernes ejendom; de kunne også identificere dem, der brød rettens "injunction" og endvidere udføre ordinært jernbanearbejde.

Da der blev rejst spørgsmål om rimeligheden i, at forbundsstaten betalte de strejkebrydende hjælpesheriffers løn, gik justitsminister Olney i aktion. Olney sagde, at den føderale regering ikke søgte om "charitable contributions from railroads or any other corporations or persons".⁴¹ Han slog fast, at alle eventuelle udlæg, som jernbaneselskaberne havde til sheriffer, ville blive kompenseret af den føderale regering. Da beløbet først skulle godkendes af kongressen, stod mange sheriffer i den pinlige situation, at de ikke kunne betale deres hjælpesheriffer med

det samme. Situationen blev dog straks løst af jernbaneselskaberne, der beredvilligt lånte store beløb til “deres” sheriffer blot for senere, med renter, at få refunderet disse lån af den føderale regering.

Politichefen i Chicago gav endog hjælpesherifferne en del af skylden for urolighederne. Efter strejken skrev han:

“In some cases there were strong suspicions that the fires were set by Deputy United States Marshals who hoped to retain their position by keeping up a semblance of disorder [...] a large number were thugs, thieves, and exconvicts [...] Several of these officials were arrested during the strike for stealing property from railroad cars”.⁴²

Pressen forholdt sig også kritisk til udnævnelsen af hjælpesheriffer. En journalist fra *Chicago Herald*, der havde fulgt hjælpesheriffernes arbejde, vurderede, at de “were a very low, contemptible set of men”; en anden journalist fra *Chicago Record* var mere eksplicit med denne kommentar: “I must say that I saw more deputy sheriffs and deputy marshals drunk than I saw strikers drunk”.⁴³

Overordnet er det tydeligt, at den føderale regering og jernbaneselskaberne delte en ideologisk overbevisning, som fik meget håndfaste konsekvenser for den politiske og juridiske praksis; mest konkret i kraft af indsættelsen af føderale soldater, udnævnelsen af hjælpesheriffer og dertilhørende masseanholdelser af udpræget fredelige strejkende arbejdere.

Efter strejken

Konflikten imellem udbytter og udbyttede endte langt fra med Pullmanstrejkens endeligt. Tværtimod havde de amerikanske arbejdere kastet handsken og vist, at de havde styrke til at få den amerikanske økonomi til at gå i stå. Pullmanstrejken varslede årtiers strejkeaktiviteter som tvang arbejdsgivere til at give indrømmelser. Centralt står her anerkendelsen af arbejdernes ret til at forene sig.

I *United States Strike Commission Report* konkluderes det, at ansvaret for konflikten lå hos “the Government for not adequately controlling monopolies and corporations, and for failing to reasonably protect the rights of labor”.⁴⁴ Ydermere blev GMAs manglende forhandlingsvillighed og anerkendelse af ARU kritiseret i rapporten, og det blev bemærket, at PPCC var et økonomisk sundt selskab, der i nedgangstider uden problemer kunne have brugt af sine reserver. PPCC blev kritiseret for at lade hele stagnationen i 1893 blive betalt af sine arbejdere. Den moderne ideologis voksende indflydelse er her tydelig; blot få årtier før var en privat virksomhed ikke blevet kritiseret for at nægte at ville samarbejde med fagforeninger og ikke ville bruge af sine reserver. Rapporten rejste spørgsmålet om, hvorvidt det ikke var på tide:

“to fully recognize them [fagforeningerne] by law; to admit their necessity as labor guides and protectors, to conserve their usefulness, increase their responsibilities, and to prevent their follies and aggressions by conferring upon them the privileges enjoyed by corporations with like proper restrictions and regulations?”⁴⁵

Et andet sted står der i rapporten om PPCCs manglende accept af, og forhandlingsvillighed med, ARU:

“This position secures all the advantage of the concentration of capital, power and control for the company in its labor dealings, and deprives the employees of any such advantage or protection as a labor union might afford. In this respect the Pullman Company is behind the age”.⁴⁶

Citaterne er tydelige tegn på, at den traditionelle ideologi befandt sig i et skred. Den række af reformer, der efterfølgende gav arbejderne bedre vilkår, kan dog også opfattes som en konservativ bibeholdelse af en situation, hvor underklassen fortsat blev udbyttet.

Ved første øjekast kan det virke, som om PPCC, med George Pullman i spidsen, repræsenterer den moderne reformvenlige ideologi, idet han og PPCC tilbød arbejderne bedre boliger, gratis uddannelse, underholdningstilbud, lægehjælp mv. Fra et perspektiv, som er inspireret af marxistisk tænkning, viser George Pullman sig dog som kapitalist, bærer af den traditionelle ideologi og uden ønske om kollektive løsninger. Man kan let argumentere for, at George Pullman kun søgte at forbedre arbejdernes vilkår for at pacificere dem. Efter strejken blev han da også stigmatiseret som gammeldags og konservativ. George Pullmans vision om en industriel og social harmoni endte som et klassisk eksempel på udbytning af arbejdere og social kontrol. Hans forsøg på at løfte arbejderne op endte som et forsøg på at holde dem nede.

I sidste ende var Pullmanstrejken en konflikt imellem ideologier, samt et resultat af kapitalejernes manglende anerkendelse af det minimum af levestandard, som arbejderne havde tilkæmpet sig igennem klassekampen.

Tredje fortælling

Med udgangspunkt i Michel Foucaults tanker om diskurser og øget overvågning kan der også fortælles en helt tredje historie.

En historie om, at subjekterne i Pullman City var indsat i en diskurs – dvs. et system af viden og magt – præget af disciplinering, hjulpet på vej af en bred vifte af nye overvågningsteknologier. Teknologier, som aldrig har set større udbredelse end i dag. Der kan fortælles om, at diskursen omdannede strejkeaktivitet til synonym for anarki, hvilket udmundede i en generel skepsis over for arbejderbevægelsen.

Den jernbanemoderne diskurs

Begrebet jernbanemodernitet dækker over, at det var i jernbaneindustrien, at nye innovationer viste sig først, og deres konsekvenser var mest omfattende. Alt blev opdelt og

effektiviseret i den jernbanemoderne diskurs. En diskurs, der var præget af alle de omvæltninger, der fulgte urbaniseringen, teknificeringen og systematisering. I den jernbanemoderne diskurs blev både dampmaskinen, jernbanen, telegrafene og national tidsregning udviklet i nøjagtig samme takt. Ændringerne synes at gå helt tæt på subjekterne, ved at indskrænke friheden helt ned på hver bevægelse: snedkeren, der før havde udført hele interiøret i en togvogn, fik nu til opgave igen og igen at lave ryglæn, vindueskarme eller en anden detalje. Ydermere bevirkede de nye kategoriserende og isolerende teknikker, at det var langt lettere at overvåge hver enkelt arbejder.

Kontrollen af tid spillede en afgørende rolle i den jernbanemoderne diskurs. Det var jernbanen, der havde skabt et behov for, og muliggjort udbredelsen af, national tidsregning. I sidste halvdel af det 19. århundrede blev alle amerikanske byer forpligtet til at have en officiel tid. Alle, der arbejdede i jernbaneindustrien, var i et konstant forhold til tiden, og PPCC var, som en af de mest moderne arbejdspladser, fanebærer i den tidsfokuserede jernbanemoderne diskurs. Selskabet havde endog ansat et helt korps af tidtagere, der overvågede alt arbejde – i spidsen for dem stod en central medarbejder, der bar den fornemme titel “head time-keeper”.

Den jernbanemoderne diskurs fungerede ikke direkte igennem vold på de dominerede kroppe. Den udtrykte sig mere diskret og var umiddelbart skjult i hverdagens praksis via en række nye teknikker og vidensområder. Teknik og viden, som både udfordrede industriarbejderne og aktieselskaberne. Teknologiske landvindinger muliggjorde en udbredelse af subtil disciplinering, der – på tværs af klasseskel – ikke var set før; både PPCC, GMA, ARU og arbejderne blev udsat for disciplinering. I Pullman City eksisterede et regime af praksisser, der igennem viden og magt producerede subjekter. De samme teknikker som muliggjorde dette regime benyttede et bedre organiseret og nationalt ARU

også. Hertil kom en række ekspertudtalelser og undersøgelser, som udmundede i lovgivning vedrørende eksempelvis børnearbejde, arbejdsmiljø og lægehjælp men også begrænsning af monopol- og karteldannelser – love som alle begrænsede arbejdsgivernes autoritet over arbejdstager.

Sammen med den nye sociale realitet i slutningen af 1800-tallet voksede frygten for anarki og samtidig produceredes, via en række nye discipliner og eksperter, en tro på orden og harmoni. Til trods for at både arbejdsgiver og arbejdstager oplevede alt andet end orden, havde de stadig en tro på – eller et håb om – at denne orden var mulig.

Disciplinering, overvågning og modstand i Pullman City

Pullman City var et tydeligt udtryk – et mikrokosmos – for den jernbanemoderne diskurs voksende dominans.

Der kan ikke herske tvivl om, at Pullmanbeboernes liv umiddelbart indeholdt flere muligheder; hertil kommer, at deres liv var lettere, sundere, og de havde bedre boliger, men der var også en pris at betale – en pris, der blev betalt i møntfod af tabt frihed.

Innovationer som den store Corliss-motor, gik helt tæt på industriarbejderens private sfære, idet arbejderen, selv når han sad på sit opvarmede toilet med træk og slip, var afhængig af PPCCs nye teknologi. Cirklen sluttes ved, at Pullman Citys kloakvand blev brugt til at gøde PPCCs marker, hvorpå der blev produceret grønsager til spisebordene i byen.

Da Pullman City blev grundlagt, var kun få i stand til at forholde sig kritisk til ideen om oprettelse af en komplet overvåget og disciplineret by. I de følgende år ændrede denne situation sig. På få år fik den amerikanske befolkning et sprog til at beskrive, og en tankegang til at danne ramme om, disciplinerings- og overvågningsproblematikken.

Byens mangeårige præst, William Carwardine, så i Pullman City “a system of sur-

veillance that seems to be indigenous to the very atmosphere of the place”.⁴⁷ Det samme observerede en journalist i *Chicago Tribune* og bemærkede:

“There are variety and freedom on the outside. There are monotony and surveillance on the inside. None of the “superior,” or “scientific” advantages of the model city will compensate for the restrictions on the freedom”.⁴⁸

I det anerkendte magasin *Harpers* slutter en artikel med spørgsmålet: “Are we not frequently trying to offer the gilded cage as a substitute for personal liberty”.⁴⁹ Nok var buret i Pullman City forgyldt, men tremmerne var tykke og vanskelige at bryde. Ligeledes afskrev en prominent fortaler for arbejdernes vilkår, George Schelling, Pullman City som “a slave pen without an equal in the United States”.⁵⁰ Slavemetaforer var typiske for, hvordan tidens arbejdere opfattede sig selv i forholdet til industrien. Det, der gjorde Pullmanarbejderens situation unik, var, at tabet af frihed fortsatte efter arbejdstid.

Byen var med sine lige gader åben og overskuelig. Den havde pladser og parker, hvis formål det var at give luft til arbejderne, så de kunne ånde frit. Den åbne og monotone arkitektur havde dog også den konsekvens, at der ikke længere var små gyder, hvor det unormale kunne dyrkes, og på denne måde give en anden form for “luft” og “fri vejtrækning”.

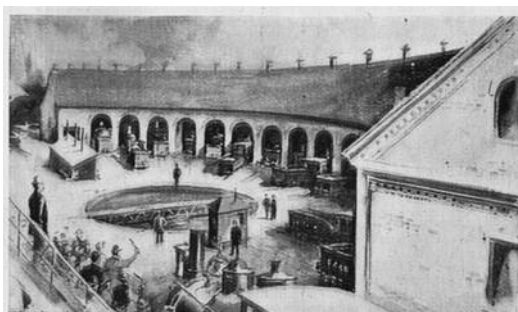
En central teknik i den jernbanemoderne diskurs er overvågning og disciplineringen via det panoptiske princip: et cirkulært eller stjerneformet arkitektonisk system med en observationspost i midten⁵¹. Det panoptiske princip var perfektioneret i Pullman City, hvilket er naturligt, idet princippet faldt i tråd med jernbaneselskabernes daglige tankegang og praksis.

“The circle building” i Pullman City, hvori en række forretninger holdt til, minder i høj grad om et rangeringsområde.

Også indendørs finder man flere steder det panoptiske princip. “The circle building”

dannede rundkreds om arkadebygningen, der som nævnt udgjorde et naturligt udgangspunkt for aktiviteter i byen. Arkadebygningen hørte til blandt USAs første lukkede butikcentre og var designet således, at overvågningen fungerede let; alle facader imod den overdækkede gade var lavet af glas, og fra balkonen på 2. sal kunne man foretage en generel overvågning af gaden.

Mest centralt er måske, at Pullman Citys offentlige rum blev domineret af et klokketårn. På fotografiet af PPCC-fabrikkens front fra omkring 1890 er det tydeligt, at det 33 meter høje klokketårn, placeret ved indgangen til fabrikken, skød højt i vejret i forhold til den omkringliggende arkitektur. Det er vigtigt at bemærke, at klokketårnet også fungerede som en udkigspost med overblik over både PPCCs fabriksområde og byens hovedgade, togstation og park; enhver indbygger der løftede hovedet, og så i retning af fabrikken, blev ikke alene opmærksom på tiden, men blev også indprentet, at der var en mulighed for, at der var nogen, der så tilbage. Herved internaliserede følelsen sig af at være overvåget i de subjekter, der havde deres dagligdag i Pullman City. Samtidig var klok-

CHICAGO AND NORTHWESTERN RAILROAD ROUND-HOUSE, JULY 3, 1894—NOT AN ENGINE MOVING.

Tegningen af et rangeringscenter ligner i høj grad et panoptikon. Arkitekturen tillod et overblik over alle rum og skinner; og var udstyret med en drejelig platform i midten således, at der var adgang til alle vogne.

(<http://xroads.virginia.edu/~HYPER/INCORP/pullman/chichouse.html>)

*Foto der viser 1/4 af 'The circle building'. De fire bygninger dannede ramme om en markedsplads, og blev bygget i 1893 i forbindelse med afholdelse af 'Chicago World's Columbian Exposition'. (Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district*, s. 60)*

ketårnet, som nævnt, en del af administrationsbygningen, og en medarbejder i administrationen skulle således kun bruge lidt tid på at bevæge sig fra sin arbejdsplads til observationsposten i tårnet.

Indsættelse af byens subjekter i en permanent overvågningssituation blev ikke kun skabt via den panoptiske arkitektur, men også via PPCCs hierarkiske informationsindsamlingsystem, som blandt andet bestod af et fast korps af inkognito detektiver og meddelere. Ydermere var der i byen konstrueret et kompliceret bødesystem, som fungerede i samarbejde med et anerkendelsessystem; eksempelvis fik man bøder, såfremt man lagde skrald i sin have, men der var også en årlig pris for det hus, der havde den smukkeste have.⁵²

Pullman City var omkranset af et stort, PPCC ejet, men ubeboet, landområde, der fungerede som bufferzone til de omkringliggende byer. Beboerne lod sig dog ikke isolere og dominere, idet alle subjekter har en indbygget modstand imod at blive domineret. Rent fysisk udtrykte Pullmanbeboerne hver dag deres modstand ved at begive sig ud på den lange spadseretur til den nærliggende by Kensington, som også blev kaldet "bumtown". Kensington var kendt for et livligt natteliv præget af alkohol, gadeoptøjer og prostitution.⁵³ Der berettes endvidere om, at vejen fra Kensington til Pullman City om aftenen var fyldt med mænd, der gik med store kopper fyldt til randen med brændevin.

Det mest åbenlyse eksempel på modstand imod at blive domineret er Pullmanstrejken, men allerede et årti før strejken skriver en journalist:

"The people of Pullman are not happy [...] They secretly rebel because the Pullman Company continues its watch and authority over them after working hours. They declare they are bound hand and foot by a philanthropic monopoly".⁵⁴

Ligeledes kunne en undersøgende journalist, i 1885 berette, at "It is now thought a praise-

worthy thing "to beat the company"."⁵⁵ Samme journalist citerede en af byens indbyggere for at sige: "the company cares nothing for our souls. They only want to get as much work as possible out of our bodies".⁵⁶ Observationen er dog upræcis. Mere præcis er en købmand, som allerede i 1883 i *Chicago Herald* er citeret for at sige: "No one dares to call his soul his own here".⁵⁷ Det er rigtigt, at George Pullman ikke havde interesse i arbejdernes kristne sjæle og frelse. I den jernbanemoderne diskurs var fokus rettet imod at få mest ud af industriarbejdernes kroppe, hvilket bedst lod sig gøre ved at disciplinere kroppenes fængsel: deres sjæle. Kroppenes værdi var også baggrunden for, at PPCC havde ansat en læge til at tage sig af arbejdsskader mv., men dog kun i en periode på op til 7 dage, og det var med det klare formål at få arbejderen tilbage i produktionen. Hvis det viste sig, at arbejderen var permanent invalideret, stoppede behandlingen.⁵⁸

Den jernbanemoderne diskurs kan sammen med det panoptiske princip, som var særlig udbredt i Pullman City, være en af årsagerne til, at det var her, at USAs største arbejdskonflikt startede. Klassekampen, lønnedskæringer som følge af depression, samt stærke personligheder som George Pullman og Debs har formodentlig spillet en eller anden rolle, men klart er det, at den nye situation, industriarbejderen befandt sig i – præget af overvågning og disciplinering – var baggrunden for den generelle udvisning af modstand.

Diskurs og modstand under Strejken

Et interessant eksempel på modstand under Pullmanstrejken, er, at arbejdere planlagde at sprænge klokketårnet på PPCCs administrationsbygning i luften.⁵⁹ Aktionen blev dog aldrig ført ud i livet, men planen vidner om, at arbejderne opfattede tårnet som et symbol på undertrykkelse.

Blandt den brede vifte af teknikker og praksisser, som knyttede sig til den jern-

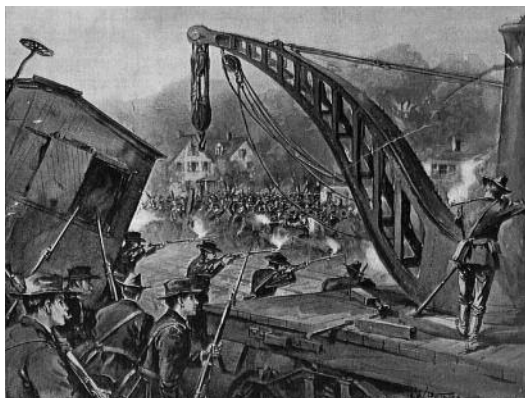

Illustration af Frederick Remington fra den 7. juli 1894. Her ses, hvordan soldater – der har barrikaderet sig, som stod de over for en stærk fjende – affyrer skud ind i folkemængden i et forsøg på at forsvare jernbanernes materiel. Soldaterne skildres som disciplinerede, og de strejkende portrætteres som deres modsætning.

(<http://xroads.virginia.edu/~HYPER/INCPULL/pullman/pullman1.html>)

banemoderne dominans, hører postvæsnet. Det var obstruktionen af postleverancen, der var den officielle forklaring på, at forbundsregeringen interverenerede i Pullmanstrejken. Præsident Cleveland udtalte i denne forbindelse: "If it takes every dollar in the Treasury and every soldier in the United States Army to deliver a postal card in Chicago, that postal card shall be delivered".⁶⁰ En sådan beskyttelse af postfragten må umiddelbart opfattes som en overreaktion, men hvis man anser postfragt som en afgørende teknik i den jernbanemoderne diskurs, bliver præsidentens forklaring knap så uforståelig.

Den jernbanemoderne diskurs søgte som nævnt orden og harmoni og fremstillede følgelig de strejkende som repræsentanter for anarki og vold. Billedet af arbejderne som anarkiske giver tegneren og maleren Frederick Remington (1861-1909) et sigende og betydningsfuldt indblik i.

Remington fulgte det 7. kavaleri, der var blevet udstationeret i det centrale jernbaneterræn i Chicago, hvor urolighederne under

strejken var mest voldsomme. Han fremstillede de strejkende, som primitive anarkister på linje med de vilde indianere, som Remington havde mødt på sine rejser vestpå. Skildringerne byggede i høj grad på den myte, der glorificerede kavaleriets opretholdelse af orden i deres kamp imod vilde indianere og anarki.

Samme tendens gør sig gældende på nedenstående tegning bragt på forsiden af *Harpers Weekly*. Karikaturen bærer titlen "The vanguard of anarchy", og forestiller en parade af personer i klovnekostymer, der demonstrerer i gaden. Blandt de demonstrerende "anarkister" er der flere velkendte personligheder, heriblandt reformvenlige senatorer og guvernører, men vigtigst er dog Debs, der portrætteres som en enevældig konge i bærestol. På flagstangen er fastgjort et kranie, en fakkell og en kniv, og på flaget bag ham står der "Anarchy". Det er ordet anarki, der printer sig på nethinden, til trods for, at situationen langt fra var så alvorlig.

Som det er tilfældet i illustrationerne fremstår de strejkende, også i avisernes overskrifter, som repræsentanter for anarki. I *Inter Ocean* kunne man eksempelvis den 7. juli 1894 læse "ANARCHY IS RAMPANT – MOBS AT PULLMAN AND BURSIDE APPLY THE TORCH" og "CITY AN ARMED CAMP – U.S. TROOPS AND MILITIA AT THE DANGER POINTS PREPARED TO FIGHT". Retorikken, der bruges i avisene, er sigende; "mob", på dansk "pøbel", anvendes konsekvent til at karakterisere de strejkende, ydermere varsler flere aviser snarlig borgerkrig. Chicagos politi følte sig endog nødsaget til at hindre avissælgere i at råbe avisernes overskrifter højt, idet det skabte unødigt uro i gaderne.

Det er centralt at bemærke, at det ikke blot var arbejderne, der udtrykte modstand. Både George Pullman, Debs, PPCC, GMA og ARU kæmpede for ikke at blive overvåget og disciplineret. George Pullman, PPCC, og GMAs kamp er tosidet; dels bekæmpede de ARU, og dels lovgivernes indgriben i produktionsforholdene. I overensstemmelse med

Illustration bragt i *Harpers Weekly* den 21. juli 1894. (<http://lincoln.lib.niu.edu/fimage/gildedage/pullman/results1.php?page=1&ipp=All>)

menneskets indbyggede modstand imod at blive domineret søgte George Pullman, GMA, PPCC og andre arbejdsgivere at drive deres virksomheder uden indblanding fra hverken arbejdere, føderal eller lokal statsmagt. De kommende årtier bragte mere statslig kontrol med arbejdsgiverne. I *United States Strike Commission Report* gav Pullmanstrejken ammunition til den øgede kontrol, der som nævnt, lægger ansvaret for konflikten hos “the Government for not adequately controlling monopolies and corporations...”⁶¹

Det er således kun på overfladen, at Pullmanstrejken var en kamp mellem to modsatrettede parter: arbejder og arbejdsgiver. Arbejderne og arbejdsgiverne kæmpede begge imod den dominans, som den jernbanemoderne diskurs var i færd med at perfektionere.

En afgørende grund til, at det var de

strejkende industriarbejdere, der led nederlag, var, at udtrykket af modstand imod den jernbanemoderne diskurs blev omdannet til at repræsentere anarki. Således blev strejken produktiv for den jernbanemoderne diskurs, idet den viste den amerikanske befolkning “det andet” og leverede således et skræmmebillede. Et skræmmebillede, som fik majoriteten overtalt til at acceptere den øgede disciplinering i den jernbanemoderne diskurs. Følgelig har arbejderbevægelsen og strejkeaktivitet aldrig fået afgørende betydning i USA.

Strejken kan også ses som et symptom på en udvikling, som i dag er mere aktuell end nogen sinde. De grundlæggende vidensområder og teknikker, herunder det panoptiske princip, i den jernbanemoderne diskurs har aldrig haft større udbredelse end i dag.

Historie for samtiden – overvågning og disciplinering i nutiden

Pullman City står i dag som et lysende eksempel på, at overvågning og disciplinering kan få uheldige konsekvenser for menneskers sikkerhed; praksisserne i byen affødte en modstand, hvis ulemper langt oversteg fordelene. En bred vifte af teknikker og procedurer i vores moderne samfund afstedkommer i dag de samme konsekvenser.

I dag kalder man nogle af teknikkerne “ny-institutionel ledelsesstil”, “Human Resource Management” og “Powersharing”, men allerede i 1880’erne var der virksomheder, der ansatte folk til at forbedre arbejderne moral. Disse ansatte havde titler så som “social secretaries” og “welfare managers”⁶², og havde som mål at påvirke og kontrollere arbejderne således, at de i tråd med den jernbanemoderne diskurs blev mere produktive. Arbejdet for at påvirke arbejderne moral kan ses som en forløber for den hær af specialiserede psykologer, HR-managere og andre, der i dag gør et stort arbejde for at disciplinere nutidens lønarbejdere, slet skjult i ophøjede målsætninger om at forbedre arbejdsmiljøet.

Teknologien har selvsagt udviklet sig siden etableringen af Pullman City. Ny teknologi byder på massiv udvidelse af overvågning, og følgelig er der mere end nogensinde gode grunde til at rette opmærksomheden mod den øgede disciplinering. Til trods for at mange i dag anser det panoptiske princip for at være umenneskeligt, er der et misforhold mellem nutidens afstandtagen til den synlige overvågning, og den manglende modstand over for mere subtile overvågningsteknikker.

Det er åbenlyst, at brugen af glas i byggeri, sammen med udbredelsen af det åbne kontorlandskab, har øget det panoptiske blik.

Øget overvågning knytter sig ikke blot til innovationer og trends inden for arkitektur. Tendensen til at overvåge kommunikation på

internettet er global og stigende. Ydermere samkøres allerede kendte registreringsmetoder som fingeraftryk, DNA-profiler, psykologiske profiler, straffeattester, kreditoplysninger samt kørekorts-, tandkorts- forsikrings- og sygesikringsinformationer.

Mest centralt står nok overvågningskameraet for udvidelsen af det panoptiske blik. Ydermere byder den nærmeste fremtid på software, der kan effektivisere brugen af kameraovervågning; ansigts-, gangarts- og irisgenkendende software vil afstedkomme en revolution inden for mulighederne for kameraovervågning.

En yderligere oprustning af overvågningen kræver dog ikke blot kameraer og software, men også en vilje til at koordinere

Bygninger med store glasfacader har de sidste årtier haft stor udbredelse. Til de tidligste bygninger hører Shanghai Bank i Hong Kong, tegnet af Norman Foster og opført i 1979. I denne, og mange andre bygninger, er der andet og mere på spil end lys, udsigt og åbne kontorlandskaber; den nye trend inden for arkitekturen giver også mulighed for, at vi kan overvåge hinanden. (http://www.e-architect.co.uk/hong_kong/hsbc_building.htm)

Bygninger med store glasfacader og åbne kontorlandskaber har også i Danmark set stor udbredelse. På Ny Tøjhusgrunden i København blev der i 2007 opført 4 store trendsættende bygninger: Hovedkontoret for Kommunernes Landsforening, HK Danmark-huset samt Deloittes og Simcorps hovedkontor. Alle bygningerne er præget af glasfacader og åbne kontorlandskaber. Foto: Jan Friis, 2012.

data. Viljen til at acceptere og koordinere overvågning er vokset markant, i en situation, der i dag er kendetegnet ved frygt for terroraktioner og anden kriminalitet. Frygten har afstedkommet en udvidelse af efterretningsvæsnernes størrelser og beføjelser i USA, Danmark og andre lande. Ligesom under Pullmanstrejken har initiativerne kun mødt sporadisk kritik.

Det er forstemmende at observere, at debatten i Danmark kun fokuserer på frygten for terrorisme på den ene side og frygten for en principiel udvanding af retsstaten på den anden. Debatten bør i stedet fokusere på, at nye teknologier har indvirkning på alle

væsentlige frihedsrettigheder og afstedkommer ændringer i alle menneskers hverdag.

Kun få har kastet sig ud i det mere intuitive argument om, at øget overvågning har den socialpsykologiske konsekvens, at den skaber mistillid og øger afstanden imellem mennesker. Centralt er det, at overvågningen indskrænker rummet for “unormal” opførsel. Den logiske konsekvens er, at intolerancen øges og en større gruppe vil føle sig marginaliseret. Det er marginaliserede grupper uden håb – eksempelvis etniske minoriteter, socialt udstødte samt de med manglende uddannelse – der begår kriminalitet, herunder terrorisme.

Om vi allerede i dag har realiseret overvågningssamfundet, kan diskuteres, men at eksplosionen, inden for informationsindsamling om mennesker, har konsekvenser for vores samfund, synes ikke på samme måde at stå til diskussion. Vi ønsker at opnå sikkerhed igennem overvågning, og i vores frygt glemmer vi at overveje, om øget overvågning kan bidrage til usikkerhed.

Øget overvågning og særlig terrorlovgivning kan ses som en nødvendighed i en ny verdensorden, men debatten om, hvor vi sætter grænserne, er central, og skal ikke dikteres af frygt, men fremsyn.

Afslutning

Denne tekst skal forstås som et argument for den simple indsigt: *Man kan kun se noget ved at anvende et perspektiv, og alt, hvad man ser, afhænger af dette.*

I fortællingerne om Pullmanstrejken er essensen i den første fortælling, at George

Pullman var en dygtig forretningsmand, der beskyttede sin investering. Anden fortælling lægger vægt på, at konflikten var et resultat af ændrede materielle relationer. Tredje fortælling ser konflikten som en modstand over for den jernbanemoderne diskurs' nye dominerende teknikker.

Hver fortælling har sine styrker og svagheder. Ingen perspektiver er fuldt dækkende, ligesom der også kan fortælles historier fra et helt fjerde eller femte perspektiv.

I første fortælling er det en styrke, at enkeltpersoner tildeles en betydningsbærende rolle. Ydermere anerkender fortællingen, at Pullman City på centrale områder, som boligforhold, kultur- og sundhedstilbud, befandt sig langt over tidens standard. Det er dog en åbenlys svaghed, at fortællingens fokus ligger på harmoni, i en situation og en tid, som var alt andet end harmonisk.

Fokus på harmoni er ikke en svaghed i anden og tredje fortælling, som dog begge har et problem i, at subjektet decentrerer. Til

Pullmanstrejken i tid og tal

1880	Opførelsen af Pullman City og fabrik blev påbegyndt
1893	Den amerikanske økonomi blev ramt af en depression, hvilket resulterede i fyringer og lønnedgang
11. maj 1894	Mellem 2.500 og 3.000 arbejdere forlod deres arbejdsplads i PPCC
21. juni 1894	Alle ARUs lokalafdelinger vedtog på et stormøde at boykotte PPCC togvogne i hele landet
26. juni 1894, kl. 12:00	Den nationale boykot af PPCC trådte i kraft med 250.000 strejkende og en paralyseret jernbane.
3. juli 1894	Præsident Cleveland beordrede føderale soldater til Chicago
6. juli 1894	På én dag ødelægges over 700 togvogne i Chicago og mange arresteres
13. juli 1894	Pullmanstrejken ender
2. august 1894	Fabrikken i Pullman genoptager produktionen

gengæld har fortællingerne godt fat i, at der i perioden sker ændringer i hele samfundet, som dominerer alle mennesker.

I anden fortælling afdækkes konflikten imellem den traditionelle og den nyliberale ideologi overbevisende. Endvidere har fortællingen godt fat i, at ændringer i de materielle relationer, særligt produktionsforholdene og lønnedskæringerne, er en fundamental katalysator for en konflikt imellem over- og underklasse. Dog blæser anden fortælling med mel i munden, idet den tillægger kampen imellem ideologier en central rolle, men i sidste instans opfatter ideologisk udvikling som en konsekvens af materielle relationer – man kan spørge: Hvorfor så ikke blot kun se på det materielle?

I tredje fortælling er det især utilfredsheden med udbredelsen af det panoptiske princip, og andre disciplineringspraksisser, der passer godt på Pullmanstrejken. Problemet er dog, at andre industribyer ikke oplevede samme utilfredshed, samt at lønnedskæring og klassekamp kun tildeles en marginal betydning. Til gengæld aktualiserer tredje fortælling en overvågningsproblematik, som også er relevant i dag.

Det er op til dig – min kære læser – at sætte dig selv i spil og bedømme, hvilke fortællinger du finder overbevisende. Du skal vurdere, hvilket perspektiv der bedst dækker dit personlige teoretiske udgangspunkt.

Noter

1. Blandt de vigtigste nyere udgivelser hører: Susan Eleanor Hirsch, *After the Strike. A century of labor struggle at Pullman* (Chicago, University of Illinois Press, 2003). Frank Beberdick, *Chicago's historic Pullman district* (Chicago, Arcadia, 2001). David Ray Papke, *The Pullman case, the clash of labour and capital in industrial America* (Kansas, University of Kansas, 1999), Richard Schneirov, Shelton Stromquist, Nick Salvatore (ed.s), *The Pullman Strike and the Crisis of the 1890s, Essays on Labor Politics* (Chicago, University of Illinois Press, 1999).

2. For en fyldestgørende forskningsoversigt læs Jan Friis, *Perspektivhistoriske fortællinger om Pullmanstrejken, 1894* (København, Konferens på KU, 2011). s. 18-28.

3. Efter John Highams kritiske essay "The cult of the "American Consensus"", i *Commentary*, 27 (1959), s. 93-100, blev en gruppe historikere kaldt

konsensushistorikere. Inga Floto, *Historie, En videnskabshistorisk undersøgelse*, (København, Museum Tusulanums Forlag, 1984). s. 159, 254.

4. Regin Schmidt, "America at its best", *Historisk Tidsskrift*, bind 98, hæfte 1 (København, Den danske historiske forening, 1998). s. 111.

5. Regin Schmidt, "America at its best", *Historisk Tidsskrift*, bind 98, hæfte 1 (København, Den danske historiske forening, 1998). s. 115.

6. Briggs, Martha T. og Cynthia H. Peters, *Guide to the Pullman Company Archives* (Chicago, The Newberry Library, 1995).

7. Brev fra George Pullman til hans moder. Chicago History Museums samling af George Pullmans personlige breve.

8. Duane Doty (Mrs.), *The town of Pullman, its growth with brief accounts of its industries*, (Chicago, Historic Pullman Foundation, 1991 (first ed. 1893)). s. 19.

9. Duane Doty (Mrs.), *The town of Pullman, its growth with brief accounts of its industries*, (Chicago, Historic Pullman Foundation, 1991 (first ed. 1893)). s. 31.

10. Duane Doty (Mrs.), *The town of Pullman, its growth with brief accounts of its industries*, (Chicago, Historic Pullman Foundation, 1991 (first ed. 1893)). s. 4.

11. I 1892 var hele 72% af fabrikkens ansatte udenlandsk født. Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval*, (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 50.

12. For yderligere information om Debs kan læses David Ray Papke, *Heretics in the temple, Americans who rejected the nation's legal faith*, s. 76-105.

13. Citeret efter David Ray Papke, *The Pullman case, the clash of labour and capital in industrial America* (Kansas, University of Kansas, 1999). s. 36.

14. Arthur Pearson, Tableau foran Hotel Florence, 2004.

15. William Bork, "The Parable of Pullman", online publikation www.illinoislaborhistory.org/articles/223-the-parable-of-pullman.html

16. Althusser udgav i 1965 bogen *For Marx*, Brewster (London, The Penguin Press, 1969 (first ed. 1965) og hermed fik marxismen for alvor sit videnskabssteoretiske ståsted i Frankrig. Værket blev i

- 1968 fulgt op af Louis Althusser og E. Balibar, *Reading Capital*, (London, Redwood Press Limited, 1970 (first ed. 1968)) og hele Althusseres filosofiske univers blev yderligere udfoldet og kondenseret i essayet "Ideology and Ideological State Apparatuses" fra 1970 i *Lenin and Philosophy and Other Essays* (New York, Monthly Review, 1971 (first ed. 1970)). s. 121-173. samt *Essays in Self-Criticism* (London, New Left Books, 1976).
17. M.A. Lane, "The Distress in Chicago", i *Harpers*, jan. 1894. s. 38.
18. Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 26.
19. Citeret efter Harvey Wish, "The Pullman strike. A study in industrial warfare", *Journal of the Illinois State Historical Society*, sep. 1939, vol. 32. s. 293.
20. Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 200.
21. David Montgomery, *The Fall of the House of Labour* (Cambridge, Cambridge University Press, 1987). s. 328.
22. Citeret efter Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 85.
23. *Chicago Tribune*, 16. august 1881. s. 8.
24. Citeret efter William H. Carwardine, *The Pullman Strike* (Chicago, Charles H. Kerr Publishing Company, 1994 (first ed. 1894)). s. 101.
25. "Pranks of a priest" i *The Chicago Daily News*, 11. feb. 1887. s. 5.
26. "Pranks of a priest" i *The Chicago Daily News*, 11. feb. 1887. s. 5
27. Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 125.
28. Citeret efter Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 64.
29. Duane Doty (Mrs.), *The town of Pullman, its growth with brief accounts of its industries*, (Chicago, Historic Pullman Foundation, 1991 (first ed. 1893)).
30. Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 124, 127-128.
31. Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 110.
32. Citeret efter Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 82.
33. David Ray Papke, *The Pullman case, the clash of labour and capital in industrial America* (Kansas, University of Kansas, 1999). s. 30.
34. Citeret efter Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 299-300.
35. *United States Strike Commission Report* (Washington, Government Printing Office, 1895). s. 146.
36. *New York Times*, 3. juli 1894. s. 1.
37. Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 185, 205.
38. Citeret efter Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 289.
39. Citeret efter Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 219.
40. David Ray Papke, *The Pullman case, the clash of labour and capital in industrial America* (Kansas, University of Kansas, 1999). s. 89.
41. Citeret efter Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 243-244.
42. Citeret efter Harvey Wish, "The Pullman strike. A study in industrial warfare" *Journal of the Illinois State Historical Society*, sep. 1939, vol. 32. s. 307-308.
43. Citeret efter Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 167.
44. *United States Strike Commission Report* (Washington, Government Printing Office, 1895). s. xlvi.
45. *United States Strike Commission Report* (Washington, Government Printing Office, 1895). s. xlvii.
46. *United States Strike Commission Report* (Washington, Government Printing Office, 1895). s. xxvii.
47. William H. Carwardine, *The Pullman Strike* (Chicago, Charles H. Kerr Publishing Company, 1994 (first ed. 1894)). s. 117.
48. *Chicago Tribune*, 21. sep. 1888. s. 9.
49. Richard Ely, "Pullman: A Social Study" i *Harpers*, feb. 1885. s. 466.

50. *Chicago Tribune*, 22. marts 1886. s. 5.
51. Michel Foucault, *Discipline and punish* (London, Penguin Books, 1991 (first ed. 1975)). s. 219.
52. Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 95.
53. Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 120-21.
54. *New York Sun*, 11. okt. 1885. s. 1.
55. Richard Ely, "Pullman: A Social Study" i *Harpers*, feb. 1885, s. 465.
56. Richard Ely, "Pullman: A Social Study" i *Harpers*, feb. 1885. s. 464.
57. "Nepotism at Pullman" i *Chicago Herald*, 7. maj 1883. s. 5.
58. Almont Lindsey, *The Pullman Strike: The story of a unique experiment and of a great labor upheaval* (Chicago, University of Chicago Press, 1964). s. 72-74.
59. Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 192.
60. Citeret efter David Ray Papke, *The Pullman case, the clash of labour and capital in industrial America* (Kansas, University of Kansas, 1999). s. 30.
61. *United States Strike Commission Report* (Washington, Government Printing Office, 1895). s. xlvi.
62. Stanley Buder, *Pullman, an experiment in industrial order and community planning 1880-1930* (N.Y., Oxford Uni. Press, 1967). s. 39.

Abstract

Jan Friis: Tales about the Pullman Strike of 1894, *Arbejderhistorie* 2/2012, pp. 14-39. *Once upon a time, not far from Chicago, Illinois, there was a model industrial town. The town was called Pullman City after its creator and owner George Pullman. In Pullman City, the Pullman Palace Car Company (PPCC) con-trolled the church, schools, library, local*

market etc. Furthermore, PPCC's propaganda machine endlessly published material about the city. Nearly all commentators were of the opinion that the relationship between capital and labor could be solved if everybody followed the example of Pullman. However, on the 11th of May 1894 the American Railway Union (ARU) went on strike against the PPCC. The rail traffic in America was subsequently paralyzed.

"NOT A WHEEL TURNS IN THE WEST" writes Chicago Times on the 28th of June 1894, and predicts "the biggest tie-up in all history". In the end the strike was broken by federal troops; people were shot and the union leaders were arrested and jailed.

This world constantly changes and so do researchers' theories and ideas. This insight leads to the desirability to create different accounts of history: The Pullman Strike can be understood as a revolt from spoiled and violent workers; a reaction to capitalistic oppression and exploitation; or a reaction – which transcends division of classes – to increased disciplination.

In short, and with the help of metaphors, the article investigate the glasses through which a traditional historian perceive this world, followed by how a structural Marxist experiences it and in conclusion investigate the glasses through which a post-structuralist interprets it. To continue with metaphoric language, each perspective should be understood as the design of different houses, the Pullman Strike works as the bricks and mortar that holds each house together, I am the entrepreneur and you are the customer.

Jan Friis
mag.art i Historie &
MA in History of Ideas
e-mail: jandrengen@hotmail.com